



# გომისმთის გზაზე ასვალტის საფარის აგებან



**ალიონი.** საქართველოს რეგი-  
ონული განვითარებისა და ინფრა-  
სტრუქტურის სამინისტრო, საავტო-  
მობილო გზების დეპარტამენტი  
შიდასახელმწიფო ობიექტი მნიშვნელ-  
ობის ოზურგეთი-შემოქმედი-ბუჟუკე-  
სი-გომისმთის საავტომობილო გზის  
21 კილომეტრამდე მონაკვეთის  
სარაბაძილიზეაკით სამუშაოებს აქტი-

იურ რეჟიმში ახორციელდებს. სამუშაოებს გომისმთის გზის მშენებელი ერთ-ერთი გამოყდილი საგზაო კომპანია **New Road** (ხელმძღვანელი დაკით ქორმაზი) აწარმოებს.

პროექტი, რომლის ღირებულებაც 18.8 მილიონ ლარს შეადგ-

83-3



გვერდი გვამდის  
1931 წლის 5 იანვრის

საზოგადოებრივ - პოლიტიკური განეთი.  
ყოველყორეული ბამოშვება. № 5 (10472) 4 მარტი 2024 წ. ვასი 80 თეთრი.

მინერალური რესურსების  
ეროვნულმა სააგენტომ გურიის  
მდინარეებში ქვიშა-ხრეშის  
მოსაკრვებლად ახალი  
ლიცენზიები გასცა



**ალიონი.** გურიის მდინარეებში ინერტული მასალების უკონტროლო მოპოვებამ ბევრი ურყოფითი შედეგი მოუტანა რევიონს. დიდი აღმაობით, ამ მიზეზით გახშირდა მეწყვრული პროცესები, იქ საღაც კარიერებია ზოანდება საკარიმიდო ნაკვეთები, ნადგურდება საბორვები, ჰქოში დამრა წყლები. სოფელ გურიანთის ტერიტორიაზე ცნობილ ფერმერს აკაკი ლლონგის კომპანია „პოლაგრის“ მიერ დღიდ ზანი მიადგა. მდინარე 1.8 ჰექტარი საკარიმიდო ფართობი წართობა სამართლის მიერ დღიდ და სხვა კულტურული პროცესების მასალა ამოიღო. შარმან კიდევ ერთი მილიონი ამოიღეს და ახლა ახალ წრეზე არიან. არავინ ამბობს, რომ ქამას-ხერების მოპოვება არ უნდა ხდებოდეს, როცა ქეყნაში ასეთი მნიშვნელობის საუცილობილო მაგისტრალი შენდება, მგრამ ასეთი დიდი ოდენობის ქამას-ხერების მოპოვება გურიის მდინარეებში, ეკოლოგიური კატასტროფის ტოლფასია. მინერალური რესურსების კრიონულმა საკუნთომ მდინარე ნატანების აუზში, მერალიათოურის საუცილობილო ხიდის ზემოთ და ქვემოთ სამი ახალი კარიერის განხსნაზე გასცა

„პოლატმ“ 2022 წელს 5  
თვეში, მდინარე ნატანების  
აუზში, 20 კილომეტრიან ზოლში  
1 მდლიონი კუბური მტერი იქრ-  
ნებართვა. ახალი კარიერი გახსი-  
ნა მდინარე ნატანების აუზში,

„გეტი ქალი კოლიტიპაში“-ბევრი სიკათის მომზადია  
ინტერვიუ რჩურგველის გუნივერსიტეტის მარის მარცვლებელის ნათელ გოლიასთან

— როგორია ოქენი აზრი,  
ქსოვთ პოლიტიკაში მოსედის  
შესახებ, რაღაც საზოგადოებრივი  
კრიტიკა არის სტრუქტურას, ქლისის  
პოლიტიკაში მოსედის და კარი-  
კურულ წარმატებებთან დაკავშირებ-  
თ? როგორი გახდება საზოგა-  
დოების, ყველას აზრი თექვნით  
მიმართობაში?

—ქალებს ჩვენს ისტორიაში, ლელურასა და სოციალურ ცხონებაში ყოველთვის პეინდათ თანირისა და გმირნერეული აღზღვეს ადგილი ქალ ჩვენს საზოგადოებაში აწმეოსა და მოძვალებულ უნდა პეინდეს. დიდ ვეტალელეა გამოიწვა, თავის დოროშე ნინორული კოლერების მექანიზმი, საქონელის ჰარლემტიზმი. დღემა დაგვანახარის კოლერების, როგორც კვეთა მიზნი ქალების, როგორც კვეთა მამაკანის მიზნი.

უფის საწელიშვილი პოლიტიკამ  
აქციური ჩართვის შესაძლებლობას  
და არა XX ქრონის სტატის  
გმიზ, ადამიანისთვის დაუშასხურე-  
ბელი პირველებების მნიშვნელობას.

„მეტი ქლი პოლიტიკაში“ —  
ბეჭრი სიყვასის მოტივია. ისინი  
მუტად სიმისტიურები არიან როგო  
პირველებების მიმართ, მათ აქთ  
უნარი სასკოორ ცვლილებები გან-  
ახორციელონ.

რაც შეკებული ჩემს ისტორიას,  
ჩემი გადაწყვეტილება არჩევნებსა  
და პილოტების ჩართვაზე მო-  
ულობრივი იყო ოჯახის წევრების  
ისტორიას. მთ მხარდაჭერას ყოვლა-  
თვის კვრძობა, ისინი გაგებით ეკი-  
დებან ჩემს გაღატვირთვლ გრა-  
ფიკს და მაქსიმალურად გამოიდინ-  
მოვანას.

— მოუნდავად იმისა, რომ  
საქართველოს კანონმდებლობით,  
საქართველოს ფერა მოქანაუქე  
სქესის მიხედვით თანასწორია,

କେବୁଜ୍ଞିତିଗାମୀ କେନ୍ଦ୍ରପଲ୍ଲେଖୀୟ ହୁଏଥାଏ  
ଅଶ୍ଵିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ କ୍ଷେତ୍ରରେ  
କର୍ତ୍ତାପଲ୍ଲେଖିବୁ, ଲାଭ ଆଜ୍ଞା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫ୍ରେଜ୍‌  
ଲୁଣ୍ଠନ ଦାତାଙ୍କ ଗମର୍ଭିତ୍ତା ମନୋ  
ଫ୍ରେଜ୍‌ପଲ୍ଲେଖିବୁରେ ରାଜ୍ୟରେ କ୍ଷେତ୍ରକାରୀ?  
ଏକଟମେ ମନ୍ଦିରରେ ଏହି ଦେଲ୍ଲିଯିର  
ରାଜ୍ୟରେ ଦେଲ୍ଲାରେ ଏହି ଫ୍ରେଜ୍‌ପଲ୍ଲେଖି?

უკვი წლებას ქაუკურიბთ გენ-  
დერულ თანასწორობაზე, ქალთა  
უფლებებზე. სახელმწიფოს მხრი-  
დან არაურით ქმდითი ნაბიჯი  
გაღიადება ამ კუთხით, გამაცრდა  
ექნონომეტრისა და დაცვის მექან-  
იზმებთ გაუქვებობსხა. ამის აღარ-  
ეშვის ასაურითი ფალილობითი ექსპ-  
რტი თუ საერთაშორისო პარტ-  
ნორი.

A portrait photograph of a woman with dark, shoulder-length hair. She is wearing a white button-down shirt and a thin chain necklace with a small pendant. She is looking slightly to her left with a neutral expression. The background is blurred, showing what appears to be an indoor setting with warm lighting.

თის მედანზე ორი ქონის მე-  
კვლეული უკალებლად უნდა იყოს  
გაერთიანო, გოგობისთვის არის  
ძალიან დადგ პრიმულმა.

— ასალევაზრულის მიღალურული პროცესი უცხოეთის ქვეწებში ყველაზრდა და იზრდება, რადგან აյ ძალან უჭროთ თავანთი ადილის დამკირზება, რას ურჩევდთ მა? როგორ უნდა შეწერდეს ეს მტკრებული პროცესი?

წასულ ასალევაზრდა თაობას კურჩევ, რომ დაბრუნდენ და ცოდნა და გამოცდლება მოახმარონ ქვეწის განვითარებას.

— როგორ ფიქრით, ქორთუ სერთაშორისი დღის აღნიშვნა რატომ არის მიწერებლოგვნა?

- ქმიტვაცა რაოგორცენდა მტკ-  
ფერული პროცესსა, განსაკურირებით  
ისეითი ჰატიას ქვეყნისთვის როგო-  
რიც საქართველოსა.

ასაღვაზრდებთან თანამშრომ-  
ლობა ჩეხოვის ძალას საინტერე-  
სო და მიმწერლოვნისა. ფერლავერის  
ვაკეობათ, რომ ისწავლონ უკუთხ  
გარემოშიდა განვითარდენ.

- როცა კასტელობა თანას-  
წორიდაზე, ქალების კონონისკურ  
გაძლიერებაზე, მტკი ქალის ჩარ-  
თვის უკოლებლობაზე არჩევნება  
და პოლიტიკაში, ქალების უფლებუ-  
ბზე, მათი საჭიროების დღინითუ-  
კაცაზე და მსარდაჭრის მიმა-  
ლისკაზე – რა თქმა უნდა ას  
დღის აღიმშენა მიმწერლოვნას.

მთ უწავ მილონ კარგი გ-  
ანათლება, მასისამაღლურად მიუშაონ  
საჯეოარ თავზე. დარწმუნებული  
მნიხა ფეხლა ქალს მიუკუთხოვ  
ეს დღე და ბენიტოსა კუსტოვ!







ქართველობის საზოგადოება. ილია, გურულების და უგურულების



## იაკობ გოგებაშვილი

წერა-  
ქითხვის გამავრცელებელისაზოგადოების  
უწყიშგნებლოვანები იყბილება და დარწ-  
მუნებული ვარ, თქვენც და კიდევ ბევრი  
საქართველოს მოქალაქე, გურიასა თუ  
გურიის გარეთ იყბილეს სათანადოდ  
აღნიშნავს და ბუნებრივია, აღმნიშვნ-  
ელებს შორის მეც მინდა ვიყო, ვიყო,  
როგორც პირობენულად, ისე - პროფე-  
სიონალურად.

წინასწარ გამბიობ, ბევრი ადრე  
ნათქების განმეორებაც მომზევს და არც  
იმასი მეტარება ეჭვი, მკითხველის არც  
გაღინიშნებას გამოიწვევს და არც  
კითხვას შეწყვეტს უძროდ. მაქსიმუმ,  
რასაც ვარაუდობ, უპერ წაკითხულის  
გამოტოვება და წაკითხულის  
გაგრძელება იქნება.

თხრობას 1904 წლის გაზეთ „ცნობის ფურცელში“ („ცნობის ფურცელი“, 1904, 31 მარტი, 2452, გვ. 3.) გამოქვეყნდა ფული ფერებრინდან დაკიტყებ, და ვიდრე ამას ვაზამ, შეგასხეუნდა. ძმდროინდებდი „ფერებრინის“ შინაარსი და სტრუქტურა, სულაც არ ჰყავს იმ „ფერებრინს“, რომელიც ჩვენ ჩვენებურის „მარადისობის კანონიდან“ გვახსოვს.



## დიძიტრი ყიფიანი

წრის მოქმედებამ და ხოვლეს სკოლის დაარსებამ თავისი თავად დაპატიჟის აზრი, რომ დაარსებულიყო ისეთი დაწესებულება, რომელისც უნიტარული მიზანი სასიათი და დაწესარებულება სწავლა-განათლების გაურცელებას საქართველოში. რასაკინგველა, პირველი საქართველოში იყო ამ აზრის გაურცელება ქართველ საზოგადოებაში, თანაგრძინობის დანდობის მოპოვება ქართველთა შორის ასეთი დაწესებულება, უაჭილია, უნდოფლილიყო იმგვარი „წერა-კოთხვის“ გამატვრცელებელი საზოგადოება“, როგორც უკვე არსებობდა რუსეთის რამდენიმე ქალაქში. ამ აზრის გასაკრიტიკებლად უკველაზე მეტს მუშაობდნენ და მეცნიერობდნენ ცხვდაძე, აკადემიუმის გოგიაშვილი და ვახ. თუ ლაშვილი ბერი წინააღმდეგი იყო „წერა-კოთხვის საზოგადოების“ დაარსებისას ზოგი ამბობდა, ჯარ აღრეა; ზოგი კრისტინოდა საქმის მეთაურებს, აგრძელდით, თავი დაანგებთ, თორებ კარგი არ მოგივა ო ასე თუ ისე, „საზოგადოების დაარსების აზრი თანდათან ვრცელდებოდა. დღიდა მნიშვნელობა პერნის დონის გიგანტის დამარტინას, რომელიც ჯერ წინააღმდეგი იყო, მაგრამ საქმეს რომ კარგად ჩაუკირდა, სულით და გულით მიერჩიო საქმის ინიციატივორებს.

დადგა 1877 წელი, დაიწყო რუსეთი  
ოსმალეთის ომი და რუსეთი  
მთავრობამ გამოსცა ცალკე მოწოდება  
ქართველი ერისადმი, რომელშია  
პატივისცემით იხსენიერდა ქართველებს  
ამით გამზღვდნენ საქმის მეთავრიბი და  
მეტის იმჯით და ენერგიით დაწეს  
„საზოგადოების“ დაარსებას. წინათ თუ  
აშინებდნენ ზოგიერთები, მთავრობა  
მოგვცემს ნებას „წერა-კითხვის საზოგა  
დოების“ დაარსებისას, ახლა ასეთს  
შემს არ ჰქინიდა იძლნი საფუძველი  
მოპოვებულ იქმნა ხარჯოვის „წერა  
კითხვის გამავრცელებელ საზოგატოო  
ბის“ წესდება, რომლის მიხედვით უნდა  
შედგნილიყო ქართული „საზოგადოე  
ბის“ წესდებაც. წესდების პირველი  
რედაქცია შეიტუმნება დ. ყიფანნისა და ნ.  
ცხველაძემ, რომლის განსახილველად  
მოხდა კრება ილა ჭავჭავაძის სახლში  
კრებას, გარდა ზემო დასახელებული  
პირებისა, დაუსწრენ ი ჭავჭავაძე და ბეჭ  
ომილიარდი. კრებაში თავიარი რო

შესწორებულიყო - ზოგიერთი მუხლი  
წესდებისა და ამისათვის აირჩია  
კომისია: ნ. ცხველაძე, ი. გოგიაშვილი და  
ბეს. ღოლობერიძე. კომისიაშ უმთავრესა  
ფურადლება მიაქცია იმ გარემოებას. რომ  
გარეკვევთ და ნათლად ყოფილიყო  
გამოითქმული წესდების მესამე მუხლით  
რომელის დღევანდველი რედაქტორი ამბობს  
„საზოგადოება თავის საგანს მიაღწევს  
იმით, რომ სახალხო სკოლებში  
დასაწყის სწავლებას შემოიღებს საშშ  
ობლო, ბავშვებისათვის გასაგებ ქაზხე“

და სხვა.  
წესდების შემუშავებას მოუნდა  
მთელი წელიწადი. როდესაც წესდებ  
დამზადდა, ახლა საჭირო იყო პრიბავებ  
და ქართველ დიდ-კუპებში, რომ ხელ  
მოწერათ წესდებაზე, როგორც დამუ

უმნებელ წევრებს, და დახმარება აღმო იქინათ „საზოგადოების“ წესდებით დამტკიცებისათვის. ბოლოს 1878 წლის 30 აივნარს გრ. ორბელიანის სახლში მოხდა დღიდ ერება, რომელზედაც მოწვეული იყვნენ ყველანი, ვისაც მონა აწილეობა უნდა მიეღოთ „საზოგადოებაში“ როგორც წევრებს. **დ. ყოფილი მან** წაიკითხა წესდება, რომელიც ყველას მოწონა. კრებაზე, სხვათ, შორის, დიდი ბაასი იყო იმის მექანებ, თუ რა სახელი უნდა ეწოდებინათ „საზოგადოებისათვეს“. გრ. ორბელიანი იმ აზრისა იყო რომ „საზოგადოებას“ დარქმეოდა ის სახელი, რომელიც აქვს დღეს. ამზე დაყიდანმა უპასუხა, ვე სახელი არ იქნება რიგიანი, რადგან მაშინ ჩენ მომშობეს სომხებს არ ექნებათ შეგ წილით. კრებაში თუმცა დღვენდელი სახელი უწოდეს „საზოგადოებას“, მაგრამ ისურვა, რომ სომხებსაც შეეძლოთ „საზოგადოებაში“ მონაწილეობის მიღებათ. ამვენ კრებას დაადგინა: მიენდოს დ. ყოფილის, ი. ჭავჭავაძეს და ბეს. ღოლობერიძეს, წარუდგინონ მთავრობას წესდება დასამტკიცებულად.

20 օյնունես, միջաց Եղանակ, եկանք յուղուն  
პարզմա Վարչութեանես Եղեցեց գալուստուն  
նախեսթնուն մտաշար և մամարուցը լունուն. Տա  
մմարտզը լուն գալուստ ու զու գալուստ անուն  
լաւ ամուսնուց լուն ուղիուն մէջուն յունունուն  
սածքուն, ռողմունմաւ շրջելու մունքուն  
լավունուն „Տանուցածունուն“ Եղեցեց մուն  
Շեսանց. Տածքուն Եղեց մուն: „Պարզունաց Տած  
էպարշունուն լա մուսանուն անուն „Տանուն  
ցածքունուն“, մաշար մուսուն Եղեցեց մուն  
Շեմունց յունուն տուոյուն ար Ֆինուն Տանուն  
շեմ արշեպատրոն յանոն-Շեպատրոն, տուոյուն  
„Տանուցածունուն“ մութեց գանձունանուն  
բունուն մարդու մուսուն Եղեցեց մուն  
մացալունուն, Եղեց մուն ար արուն  
նահանցուն, ռոմ ռողուսաւ „Տանուցածուն  
ձան“ Տանունուն ձամունքա պահանջ ամուսունուն  
պահանջ ամուսուն ամուսունուն բնակուտա  
մտաշրունունուն: Գարուն ամուսուն, Եղեց մուն  
սածքուն: „Տանուցածունուն“ բարձաւ Շեմ  
Շեպատրոն լա յանուն պատրոն յաթուն  
ձա, բարձաւ Տիմուն մե-9 լա մե-14  
մութեց ամուսուն: Ցանուն յաթուն յա սածքուն  
Ենոնամունուն ոյու մուսամե մութենուն  
բունունուն, ռոմյունուն լուս ազգուն  
յութուն սամունուն յեն լա անուն  
յութուն յաթուն յանուն ար այցելու բունուն յեն  
Տանունուն արուն ամուսուն սածքուն: Ռոմ  
„Տանուցածունուն“ օնունուն բունուն յեն  
յունուն Տիմունուն ամուսունուն: 1879 թ. 12

25-ს იმავე მარტს დ. ყიფანძინ  
წარუდგინა მთავარ სამმართველო  
შესწორებული წესდება, ხოლო მესამე  
მუხლი დაწჩა ხელუხლებლად, რომლი  
შეცვლა ეწინააღმდეგებოდა სრულიად  
„საზოგადოების“ დაარსების დედა-აზრის  
ამ მუხლის შესახებ და ყიფანან სწერ  
და, რომ იგი სრულდებოთ არ სჩაგრავს  
სახელმწიფო ენას, პირიქით, ამ მუხლის  
ძალით, „საზოგადოება“ ეცდება  
რუსულის ენის სწავლება კარგად მიღ  
ოთდეს. რასაკვირველია, გარდა ქაღალ  
დისა, „საზოგადოების“ დამზუქმებლების  
სიტყვიერად, პირადადაც მოვლაპარაკენე  
სამმართველოს და რამდენიმე დღით  
შემდეგ წესდება დამტკიცებულ იქმნა  
რის შესახებ ტფილისის ჯუბრნატორმა



ბესარიონ ლოლობერიძე

აცნობა დ. ყოფიანს 14 აპრილს. ერთის თვის შემდგა, 16 მაისს მოხდა პირველი საზოგადო კრება „საზოგადოებრი“, რომელსაც დაქმური 45 დამტკიცებული წევრი. კრებას თავმჯდომარებრა დ. ყოფიანი (გრ. ორბელიანს სიხოვეს, მაგრამ ური განაცხადა), რომელმაც მოკლედ გააცნო დაქმურეთ „საზოგადოების“ დაარსების ისტორია. კრებამ ამითოჩია პირველი გამგეობა „საზოგადოების“, რომელიც შესძლებოდა შემდგის პირებისაგან: თავმჯდომარე—დ. ყოფიანი, მისი ამსანავი—ი. ჭავჭავაძე, წევრინი—ნ. ცხველაძე, ი. გოგებაშვილი, რათ. ერისთავი და ალ. სარავაშვილი\*. დიდის თანაგრძობით მიეკავა ქართველი საზოგადოება „წერა-კოთხვის საზოგადოების“ დაარსებას. ყველა პერმობდა, რომ სამართველი დაუდგა დიდ-მნიშვნელოვან და იშვათ საქმეს. „ბევრი სასარგებლო და თანაგრძობის ღირსი აკრძო საზოგადოება დაარსებულა ჩვენმი, სწერდა, „დაროგა“ — ამ უკანასკნელ ათი-ხუთმეტი წლის განმავლობაში, მაგრამ აუც ერთი არ ყოფილი ისეთის ძალალის მთიშვნელი ბის და მაზნის, როგორიც არის წერა-კოთხვის საზოგადოება“. პირველ საზოგადო კრებისათვის „საზოგადოებას“ უკვე ჰქონდა შემოსული წევრთაგან 1700 მანეთამდე, შემოწირულება ტფილისის ბანკისაგან 11000 მ. და ჭურ ბანკისაგან 3000 მან., გარდა ამისა უკანასკნელმა ბანკმა შემოსწირია კიდევ 8000 მან. იმ პირობით, რომ „საზოგადოების“ დაქმურებინა ქუთაისში სა-თავათ-ზენაურო ს. ხორა.

ასე დაარსდა „ქართველთა შორის წერა“ კითხვის გამატეცლებელი საზოგადოება“, დაარსდა იმ დროს, როდესაც საქართველოში მხოლოდ 113 სახალხო სკოლა იყო (3633 მოსწავლით), 29 — ტფილ. გუბერნიაში და 84

ქ'თასისაში.“ მოკლედ, ყველაფერი 1877 აპრილის  
მეორე ნახევრიდან იღიას სახლში  
მეტად მიძინებულოვნი შეკრუბდან და-  
წყო. სწორედ იღიას სახლში  
„იგრიბებიან დომიტრი ყოვინი, ნიკო-  
ლეველაძე, ბესარიონ ლოლობერძოებე  
და  
აკამბ გოგებაშვილი“ შეკრუბას,  
როგორც ვხვდები თრი მმზეზ-მზანი  
აქეს: ქშ-ებ საზოგადოების წესდების  
პროექტის განხილვა და მასში გარ-

კველული ცვლილებები შეტანა.  
ორივე მაზანი მოწყველია:პროექტი  
განხილულია და გარკვეული ცვლილე-  
ბებიც შეტანილია, რასაც ახლახნ  
წაკითხული სტატია მეტად დამაჯერე-  
ბლად ადასტურებს!

„მატიანეს“ კალენდრით „1878 20  
ივნისამდე“., „ილია ჭავჭავაძე და დიმ-  
იტრი ყოფიანი დიმიტრი გაზაურეს უგზა-  
ვნიან შეიავაზბას, მონაწილეობა  
მიღლოს მმულიმშვილურ წამოწყბაში  
და გახდეს ქრისტე საზოგადოების ერთ-  
ერთი დამფუძნებელი წევრი“.

დროი დიმიტრი გაზაურები გავიცნო!





